

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Didaci Covarrvvas A Leyva Toletani Episcopi Segobiensis
... Opera Omnia**

**Covarrubias y Leyva, Diego de
Antverpiae, 1610**

Cap. XIX. Tradvntvr Aliovot Interpretationes Ad L. Qvoties C. De Rei
Vendicat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96570)

Præter casus hoc capit. ab Auctore relatos quibus dominium sine traditione transfertur, plures referunt Leonard. Lessius de iustit. & iur. lib. 2. cap. 3. dubit. 3. Gail. tractat. de ar. r. lib. 1. cap. 12. Ioan. Fab. & communiter DD. in l. traditioni. r. lib. 1. cap. 12. ex quibus aliquot annotare visum. Et quid in primis contractâ societate omnium bonorum, dominiû sine traditione comunicatur. l. 1. & 2. ff. pro Soc. Gail. lib. 2. obser. 24. n. 10. Idem in causa dotis & donationis propter nuptias. Telfaur. de iust. Pedemout. 48. quod etsi controverfia non careat, ut videre est apud Gail. lib. 2. obser. 79. num. 9. Gomez. lib. 2. v. riar. resolut. cap. 2. num. 1. versic. vlt. ibi. imo quod magis est. moribus tamé Antuerp. congruit. Hinc à primis Practicis responsum scio; oppugnationem honorum, quæ pater filie contractu antenuptiali per verba de futuro, & in euentum matrimonij, in dotem assignarat, tanquam translata domino nuptijs factis non subfistit. Transfertur præterea absque præfata traditione dominium in legato. l. legatum. ff. de legat. 2. l. à Titio. ff. de iust. iur. vt & in re causa mortis donata. l. 2. in iura. glo. 66. §. fin. ff. de iust. iur. 4. nu. 17. in princ. Couarr. de testam. part. 3. Rubr. nu. 19. fideicommissio. l. si fideicommissum vlt. C. quando dies legat. nec non cû ex lege commissoria res fit inempta; si quidem incontinetî, & verbis directis pactû sit appositum. Tyraq. lib. 2. retrat. §. 1. glo. 7. nu. 3. & 4. Gomez. lib. 2. cap. 2. num. 30. per tot. Couarr. in fr. lib. 3. cap. 8. nu. 1. idem quoque de additione in diem iudicium est. DD. loc. cit.

Num. 2.

Re vendita duobus quorum prior Ecclesia vel ciuitas est, &c. priorem hunc emptorem præferendum esse, &c.

Extende ad Monasteria, Hospitalia, aliaque loca pia; item cum quid in vsum pauperum, vel in redemptionem captiuorum venditum, vel etiam donatum aut legatum est, l. vlt. C. de sacrosanct. Eccles. Ludou. Molina tom. 2. disp. 369. versic. quinta. & tom. 1. disp. 3. versic. excipiuntur. Sichard. ad d. l. quoties C. de rei vendic. num. 5. Et hæc procedunt etiam si duæ Ecclesie vel loca pia concurrat: etenim prior actus erit potior. Ioan. Fab. in breuiar. Cod. tit. de sacrosanct. Eccles. ad l. vt in re duntum. 19. Tyraq. de priuilegijs pie cause. priuileg. 107. Si tamen sola promissio & votum donandi tantum interuenierit, ex eo Ecclesia aliisque supra commemoratis nec dominium nec ius in re, sed solum ad rem acquiratur: qua de causa si eadem precedente titulo alteri postea tradita fuerit, is Ecclesia præferendus erit. Molina tom. 2. disputat. 369. versic. quintum. Licet autem prædicta communiter à DD. recepta sint: Arrefo tamen Magni Consilij Mechliniæ 16. Nouemb. anno 1590. in causa Natalis Tabolet Appellantis à sententia Namurcens. contra Ioannem Molart iudicatum est; rerum immobilium non aliter Ecclesiam dominium consequi, quam si coram magistratu loci vbi eæ sitæ sunt, solemniter translata seu cessa fuerint.

Num. 3.

Si vero de simplici cōtractu tractemus, &c.

Distinctionem à Couarr. hoc loco traditam approbat Molina tom. 1. disputat. 7. versic. quia vero. Gabriel. lib. 3. de empt. & vendit. conclus. 2. num. 42. sequitur etiam Gail. lib. 2. obser. 55. per tot. (vbi num. 2. circa donationem principis congruenter addit; posteriorem nõ subfistere, licet motu proprio facta fuerit) Anton. Fab. vero in C. suo tit. de rei vendic. desin. c. 1. Zalsij. in Epitom. feudor. part. 5. num. 16. & aliorum opinionem secutus, non attendit Auctoris distinctionem, vniuersè in contractibus eum præferri tradit, cui prius per Principem res vendita est, quod iustam quamlibet Principis voluntatem ratam haberi conueniat, idque eius deceat maiestatem. Sed queri posset, quid iudicandum si priuatus Principi vendat, an dominium sine traditione transferatur? & quidem Wesemb. Insin. de rei vendic. §. vendit. in verb. tradita. putat sine traditione dominium non transferri: Ruin. vero Consil. 40. col. 9. vol. 1. referente Gabriel. lib. 3. tit. de empt. & vendit. conclus. 2. numer. 41. contra-rium respondit.

Num. 4.

Admittendam dicte constitutionis decisionem etiam in Ecclesia venditricem.

Hanc Couarruig opinionem sequuntur Gomez. variat. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 20. versic. sexto extende. Molina tom. 2. disp. 369. versic. Quantum ibi. Præterea.

Num. 5.

Eadem constitutio proculdubio intelligenda est vbi secundus emptor bonam fidem habet: nam si is malâ fide non ignarus primæ venditionis eandem rem emit, &c.

Molina tom. 2. disp. 369. versic. septimum. Gail. lib. 2. obseruat. 55. num. 11. & hanc communem allerit Gomez. lib. 2. variat. resolut. cap. 2. nu. 20. versic. Secundo principaliter limita, & ab ea in iudicatio non esse recedendum tradit; putat tamen in puncto iuris verius esse quod secundus emptor cui res prius fuit tradita, etiâ hoc calu præferatur. tandem ad conciliandas DD. opinionones, distinguit.

Si primus emptionis titulum habeat, posterior autem cui res prius tradita fuit causam donationis, &c.

Accedunt Gomez. var. resolut. tom. 3. ca. 2. n. 20. versic. ex quo deducitur. Jacob. Thoming. Decis. 8. n. 2. cum seqq. Gabriel. lib. 3. commun. conclus. tit. de empt. & vendit. conclus. 2. numer. 32. Molina tom. 2. disputat. 369. versic. septimum.

Num. 6.

Si vterque emptor probet sibi rem traditam fuisse nec appareat cui prius tradita fuerit, &c. Sanè præsumetur res prius tradita priori emptori.

Concordat Gomez. variat. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 20. versic. tertio principaliter limita. Eman. Soar. in Theaur. recept. sent. litt. T. num. 154. Sichard. ad d. l. quoties num. 14. & hoc secundum Alex. Consil. 42. col. 12. vol. 6. procedit, etiam si secundus emptor sit in possessione ille: quia probatâ traditione primi emptoris præferendus est, quasi res præsumatur sibi prius traditam fuisse, nisi secundus emptor eam sibi prius traditam fuisse probet. refert Gabriel. lib. 3. tit. de empt. & vendit. conclus. 2. num. 52.

Alioqui is potiora iura obtinebit & præsumetur rem ei prius traditam fuisse qui probat pretij numerationem.

Molina tom. 2. disputat. 369. versic. sunt tamen. Valq. in controu. vsu freq. lib. 3. cap. 50. nu. 1. Excipe nisi fides de pretio habita sit, arg. §. vendit. in situ. de rei vendic. que tamen simplici rei traditione interuenisse non censetur, vt contra Tyraq. verius ait Eman. Soarez. in Theaur. recept. sentent. litt. V. venditor fidem. nu. 33. & seqq. & litt. E. emptori habita fides. num. 148. Wesemb. ad citat. §. vendit. verb. secutus est. Molina tom. 2. disp. 338. versic. quod ad secundum attinet. sed ita demum si venditor fidem quam emptor de pretio postea soluendo dat, ita sequatur, vt nihilominus eum rem accipere velit l. 1. ff. si cert. per. Donell. lib. 4. commentar. iur. ciuil. cap. 16. versic. tertium ad voluntatem transferendi opus est. Molina. d. versic. quod ad secundum, quod & indulto solutionis tempore Soar. vbi. 5. d. numer. 33. accepto feducioso, pignore. Donell. & Molina loc. cit. aliisque modis vel actibus constare potest. quibus cessantibus ne quidem venditor confessus se recepisse pretium quod non recepit, de eo fidem habuisse censetur et si rem tradiderit: cum prædicta confessio spe numerationis statim futura emissâ videatur, latè & eleg. Valq. vbi sup. num. 1. 2. & 3.

Num. 7.

Vbi res vendita fuerit cum pacto vt non possit ab ipso venditore alienari, & præmissa ad contractus & pacti robur hypothecâ.

Concordat Gomez. *variar. resolut. tom. 2. cap. 2. num. 20. versic. fin. quarto principaliter. Molina. d. tom. 2. disput. 369. versic. sextum.*

Num. 8.

Et ideo Iasonis opinio admittenda est si secundus conductor cui res prius tradita fuit possessioni non incumbat.

Ita cum Couarr. tenent Gabriel d. *loc. num. 4. & Gomez. tom. 2. cap. 2. num. 20. versic. secundo principaliter extendi. vbi II. & argumentis quæ in contrarium obici solent, respondet.*

Versic. DE CIMO.

Vbi venditio iurata fuerit, à plerisque dubitatur. eam tamen ipsam dubitationem examinari in Epitome. &c.

Adde Gomez. *præclar. loc. versic. septimo principaliter. Couarr. in c. quamuis. §. 4. num. 2. Molinam. vbi supr. versic. Octauum.*

CAP. XX.

DE ECCLESIA RVM ET SACRORVM
TEMPLORVM IMMUNITATE.

Num. 2.

Versic. SECUNDA CONCLUSIO.

Lege verò Euangelicâ non est hæc immunitas statuta.

Immunitatem hanc noua etiam Euangelij lege probari, ostendere conatur Illustriss. Cardinal. Tusch. *Tom. 4. practice. conclus. lit. I. tit. immunitas Ecclesiastica. conclus. 59.*

Num. 4.

Ecclesiâ auctoritate Episcopi constructâ, hæc immunitate gaudere, licet nec cõsecrata sit nec in ea adhuc diuina officia fuerint celebrata.

Accedit Clar. *lib. 5. §. fin. quest. 30. versic. quarto si constructa. nu. 4.* Sed hic ex aduerso queri potest si Ecclesia quæ solenia omnia consecuta sit destruat, an nihilominus ius asyli præstet & præstare deciderit Clar. *loc. cit. nu. 6. nisi Auctoritate superioris, vel sine spe reedificationis demolita fuerit.*

Versic. TERTIO CONSTAT.

Idem immunitatis ius Hospitalibus Auctoritate Episcopi extructis competere.

Aliud est in Hospitalibus Auctoritate priuatorum erectis. *Valase. tom. 2. consult. 105. nu. 43. nec non in Otorijs priuatis: etiam si in eis diuina officia celebrentur Clar. d. d. q. 30. nu. 7.*

Num. 5.

Hoc tamen moribus receptum non est.

Accedunt Eman. Sa. in *Aphorism. verb. ecclesia immunitas. nu. 1.* Nauarr. in *Enchirid. cap. 25. num. 18. qui immunitatem hanc 40. vel 30. passuum eatenus tantum seruari tradit, quatenus fines cõmitemij, forium, claustrorum, graduum, sese protendant: contrariur tamen obtinere astituit Card. Tusch. *d. d. conclus. 59. num. 19. nisi Ecclesiæ de supradicto spatio non sit prouisum, deperditio nimirum districtu adificatis prope eam laicorum edibus: quo casu hanc immunitatem tantum ad loca libera, plateolas, vias, & domos contiguas, quæ**

sunt Ecclesiæ intra prædictos passus, extendi credit, & ita in effectu sentit Iul. Clar. *lib. 5. §. fin. q. 30. nu. 2. asserens alia à communi consuetudine non esse recedendum.*

Versic. QUINTO INFERTVR.

Etiamsi domus Episcopi sit extra 40. Ecclesiæ passus constituta.

Henric. Canif. in *summa. iur. canon. lib. 2. tit. 24. §. neque interest. Ioann. Fab. in breuiar. Cod. tit. de his. qui ad Eccles. consueg. ad l. nu. 4.*

Num. 7.

Versic. TANDEM HIS PRÆNOTATIS.

Cum per Insidias:

Insidias duplices describit Menoch. *de arbitrar. iud. lib. 2. centur. 4. casu. 361. nu. 30. vbi opiniones Caloni tract. de iudic. 2. cap. 1. in fin. & Clari §. homicidium. versic. ex proposito. conciliat.*

Et proditoriè aliquem occiderint.

Quamquam hæc Couarr. opinio communior & æquior sit, à qua propterea, teste Gomez. *var. resolut. tom. 3. cap. 10. nu. 1. versic. sed aduertendum. in iudicando non est recedendum: contrariam tamen opinionem idem Gomez. de iure veriorum credit.*

Mihi potius placet hunc homicidam proditorium omnino esse.

Fortè tamè cõtrariâ Barth. opinio ab Auctore citat. procedit vbi rixa & pugna paulo ante præcesserint ac prior animi perturbatio durat, quemadmodum consuluit D. Elbert. Leonin. *Consi. 91. in causa cuiusdã Petri de Hertoghe qui ab alio vulneratus postmodum abeunt in tergo vulnus vnde interijt, inflixerat. Quamdiu autem illa prior animi perturbatio adhuc durare censeatur, Iudicis arbitrio relinquatur. Menoch. de arbitrar. iud. lib. 2. casu. 361. num. 21.*

Versic. IN HIS PROPECTO CASIBVS.

Consultò tamen & præuia deliberatione.

Viginti coniecturas recenset Menoch. *d. cas. 361. quibus deliberatus occidendi animus probetur.*

Post repentini iræ motum alium occiderit.

Id est, ex intervallo seu postquam à rixa omninò cessauit fuit & primus furor pertransijt: nam eo adhuc perseverante licet à loco rixæ discessum sit, & vnus rixantium armis sumptis & lætis socijs reuersus aduersarium peremerit, etiam si dolo & animo interficiendi id euenit, non ideo tamen homicidium ex proposito, sed tantum simplex commississe dicitur. *Molina tom. 4. disput. 2. §. num. 2.*

Veriorem esse censeo Panormit. sententiam secundum quam non est hic homicida ab Ecclesia abducendus.

Contrariam opinionè, tanquam magis communem, sequitur Clar. *d. §. homicidium nu. 8. & §. fin. quest. 30. nu. 12.* Et eam consuetudine Lusitanicæ, *lib. 1. ord. tit. 4. receptam adeoque vere verissimam ac c. 1. de homicid. expresse definitã tradit Molin. d. disput. 2. versic. quamuis num. 3. quod etiam ex lege Ecclesiastica Exod. 21. vnde prædictũ cap. desumptum est, probare conatur, hæc sequentia verba Exodi. *Si quis per indignitatem occiderit proximum suum vel per insidias, ab alio meo euulset eum vt moriatur. disunctiue legens: quamquam Codex meus copulatiua vtatur, & prædictam Molinæ opinionem Curia Parisiensis, Gratianopolitana, Pap. lib. 1. tit. 1. ar. 1. 19. & 20. & alia secutæ sunt. Clar. d. num. 12.**

Num. 8.

Et ideo Virginum raptores ab Ecclesiâ & templis extrahi posse arbitror.

Ita quidem si violentiâ adhibita raptus sit cõmissus: nam si mulier consensit, atque adeo volens abducta sit, cum hoc casu maximè si prædictos sequamur, ne quidem capitalis raptus pœna locum habeat, per ea quæ latè & distinctè tradit Tessaur. *decis. Piedemont. 217. Decian. in trad. crim. lib. 8. cap. 7. num. 19.*